„Dwadzieścia tysięcy mil podmorskiej żeglugi" – Juliusz Verne

W taki oto sposób dotarliśmy, poprzez bajkę, książki przygodowe i podróżnicze, do następnego gatunku w literaturze dziecięcej oraz młodzieżowej, jakim jest fantastyka. Od najdawniejszych czasów śledzimy w literaturze tęsknotę człowieka do opanowania sił przyrody, wszechświata. Za ojca gatunku uważa się francuskiego pisarza Juliusza Verne'a, który napisał ponad 60 powieści dla młodzieży, w tym większość o charakterze fantazji naukowych. Wywarły one wielki wpływ na rozbudzenie zainteresowań młodych czytelników.

Powieść *20.000 mil podmorskiej żeglugi* jest właśnie – obok *W 80 dni dookoła świata* – najpopularniejszym dziełem Juliusza Verne'a. Jej bohaterem jest tajemniczy kapitan Nemo, który uciekł od świata i ludzi, by żyć w głębinach wód w zbudowanym przez siebie statku podwodnym. Pewnego dnia ratuje trzech rozbitków, z których jeden – profesor zoologii – szczegółowo opisuje podwodną podróż dookoła świata, w którą zostali zabrani przez kapitana Nemo. Jest to druga część tak zwanej dużej trylogii Juliusza Verne'a (*Dzieci kapitana Granta*, *Dwadzieścia tysięcy mil podmorskiej żeglugi*, *Tajemnicza wyspa*).

Dwadzieścia tysięcy mil podmorskiej żeglugi jest głównie powieścią przygodową, którą często jednak zalicza się do gatunku science-fiction. Jej pierwsze wydanie ukazało się w 1878 roku i jak na tamte czasy wyobraźnia autora wyprzedzała ówczesne osiągnięcia techniczne. Według niektórych badaczy, twórczość Juliusza Verne'a predestynuje go jako prekursora współczesnej fantastyki.

Wśród miłośników Juliusza Verne'a było wielu naukowców i podróżników. Na książkę *20.000 mil podmorskiej żeglugi* powoływał się Jacques Cousteau (badacz mórz, podróżnik oraz reżyser filmowy i pisarz), a dowódca statku kosmicznego Apollo 8 Frank Borman nazwał Verne'a „jednym z wielkich pionierów ery kosmicznej".

Autor powieści skupił się w niej głównie na opisach mórz, głębin oraz ryb. Podróż rozpoczyna się od wybrzeży Japonii, przez Hawaje, Cieśninę Torresa, Ocean Indyjski po Morze Czerwone i Atlantyk. Czytelnik, sięgając po tę książkę, oczami wyobraźni będzie mógł się przenieść do obrazowo opisywanych miejsc, poczuć zapach morskiej bryzy, wiatr we włosach. Jednak proza Verne'a to nie tylko opisy, to również nowinki naukowe, to poznawanie przyrządów technicznych, to także niezwykła przygoda, klimat tajemniczości i podróży. *Dwadzieścia tysięcy mil podmorskiej żeglugi* to powieść, którą w czasach jej wydania – i nie tylko – czytało się z zapartym tchem.

Na zakończenie ciekawostka: kapitan Nemo – według rękopisu Verne'a – był Polakiem, jednakże wydawca powieści, ze względu na dobro stosunków francusko-rosyjskich

zasugerował pisarzowi zmianę narodowości Nemo, którą poznajemy w trzeciej części sagi morskiej, w „Tajemniczej wyspie”.

Myślę, że warto wybrać się w morską podróż również w dzisiejszych czasach, chociażby dla zobrazowania sobie jaką niesamowitą wyobraźnię miał autor. Powieść wyprzedzała czasy, w których przyszło Verne’mu pisać. Historie przedstawione w książce, wydały się na tyle ciekawe dla czytelników następnych pokoleń, że posłużyły również za kanwę dla adaptacji filmowych, z których najbardziej znana pochodzi z 1954 roku (reż. Richard Fleischer), a ostatnia – z 2002 roku w reżyserii Scotta Heminga.